

Tid til haven

Havetips uge 42

Af: Marianne Bachmann Andersen

Lunt og smukt

Billede: Plantetid.jpg

Vejret kan vi ikke tillade os at klage over. Sjældent har en sensommer og et efterår leveret så mange brugbare udetimer, som det er tilfældet i år. Selv om fyringssæsonen startede 1. oktober, vil mange kunne mærke, at radiatorerne er langt fra en fuldtidsstilling og forbruget af fyringsolie eller gas minimal.

Mange planter holder flyttedag i disse uger. Hækplanter plantes flittigt, frugttræer graves ned og staudebede fornyes, etableres og vedligeholdes. Som en engelsk bog så rigtig skriver –"det, der plantes i efteråret vil gro – det, der plantes om foråret kan gro". Jordens temperatur er relativ højt, jorden er fugtig og tørrer ikke ud, som den gør i foråret, og ikke mindst er planternes livscyklus på vej i dvale, og kan derfor bedre tåle at blive flyttet.

For bare 25 år siden var det kun et fåtal af planter, som kunne købes i potter. Dengang plantede man stort set kun i efteråret. Planterne var nemlig barrodede. Et ord, som beskriver hvordan planternes rødder er "bare" og derfor uden beskyttelse. I takt med evnen til at gro planter i potter blev øget, blev det muligt at udvide plantningstidspunktet, så det nu er muligt at plante stort set hele året rundt. Vi har

således flyttet den største aktivitet i haverne til foråret, hvor vi alle længes efter udelivet efter en lang og mørk vinter.

Det vil nok fortsat være således, at den største aktivitet i haverne vil være forår og sommer, men vores snusfornuftighedsgen er **STORT** i disse efterkrisetider, så mange benytter sig af at kunne plante barrodede planter her om efteråret. Hør i dit havecenter hvilke planter du kan købe barrodede – de er ofte meget billigere at plante, når de ikke har stået i potte først.

Æbletid - agurketid

Billede: Aebler.jpg

Man kan næsten ikke åbne dagens avis uden at der er store og lange reportager om æbler. Om det skyldes, at der ikke er så meget andet at skrive om (agurketid) eller om det blot er et udtryk for, at æbler betyder meget for mange mennesker, er ikke lige til at sige. Dog er jeg sikker på, at rigtig mange danske hus- og haveejere dyrker mindst ét æbletræ i deres have. Og er man først lykkes med æbler i haven, vil vi have mere og ofte ender det med, at æblerne ligger i en stor bunke under træet – vi fik ikke plukket dem i tide. Også min have vidner om grådighed og manglende evne (tid) til at få høstet æblerne i tide. Men jeg har gjort et par tiltag, som højner kvaliteten af de æbler, som træerne leverer.

- Hver vinter beskærer jeg mine træer, så der er lys og luft i træet. Hvis større grene krydser hinanden, må den ene helt væk. Jeg vil heller ikke have træer, der er for høje, så de kraftige opadvoksende grene fjerner jeg også
- Når æbletræerne er færdige med at blomstre, gøder jeg med naturgødning
- I slutningen af juni måned – efter junifald (frugterne falder selv af), gennemgår jeg træerne og tynder ud i de ansatte små grønne æbler, således hvert enkelt æble har mindst 5 cm at vokse på. Jeg fjerner typisk 40 – 60 æbler pr. træ
- I juli måned klipper eller river jeg vandris af. Vandris er de lodrette skud, som vokser meget hurtigt og ikke er til nogen nytte – der er ofte mange af dem
- Når æblerne modner, er de store, røde og dejligt søde, for træet er ikke overbelastet af ALT for mange æbler, den skyggende top er klippet af, og æblerne er det muligt at høste uden brug af stiger og frugtplukkere

TIPS har du børn eller kender du nogen på den lokale skole, så giv gerne en kasse af dine æbler. Har du flere forskellige sorter, så brug lidt tid på at forklare, at æbler kan smage meget forskelligt. Lav smagskonkurrencer og lad børnene stemme på deres favoritæble.

En have i stilstand...

Billede: Foraar.jpg

..... er en have i tilbagegang. Sådan vil mange haveentusiaster mene. Det er ligesom livet; hvis vi ikke udfordres og får nye indtryk og input, vil vi ikke udvikle os og går i stå. En del af de planter, som jeg plantede for ti år siden, har jeg måttet skille mig af med igen. Enkelte groede aldrig rigtig til – de var måske plantet et forkert sted. Andre døde i de hårde vintre, men andre igen blev spist af de f..... mosegrise. Andre steder i haven er de nye planter kommet så godt i vækst, at de simpelthen fylder alt for meget. Nogle af disse planter kan jeg reducere ved at stamme grenene op og lave et skyggebed under dem, men andre har jeg været nødt til at fælde og grave op for at give plads til de mere solelskende planter, som jeg rigtig godt kan li'. Også mine krukker skifter udseende. I mange år var jeg rigtig glad for hortensia, som jo stod mange år i samme krukke. De blev store og blomstrede rigtig flot i lang, lang tid. Dem har jeg kasseret, for blomstringen udeblev pga. frost. Flere af disse krukker har jeg nu plantet til med forårsløg. Dem lægger jeg her i efteråret og det er oftest tulipaner og narcisser, som jeg lægger i krukkerne. De passer stort sig selv hele vinteren, hvor de står i mit uopvarmede drivhus – blot skal de vandes et par gange. Til foråret sætter jeg dem udenfor, og i maj måned får de ærespladsen foran husets indgang, hvor de byder velkommen til beboere og gæster. Når forårsløgene er afblomstrede, sætter jeg blot krukkerne til side, så de ikke generer nogen – så er de nemlig klar til en tur mere til næste år. Efter 2 – 3 år skifter jeg hele krukken med løg og jord ud.